

Victor VELCULESCU

Spații dizolvate

Comunicarea dedicată acestui subiect, mizând pe vocația dialogului interdisciplinar, de unde și libertatea ei de atitudine și exprimare, însoțește cu cuvântul scris prezentarea mai multor imagini legate de proiectele mele îndreptate spre parcuri, grădini și natură.

Căci preocuparea nu e recentă: sunt imagini făcute în cursul a peste două decenii.

Textul, prin urmare, se desfășoară relaxat, pierdut printre hățșuri, printre amintirile unor ruine și printre proiecțiile umbrelor din răsăritul soarelui.

Pasiunea pentru Parcul Carol I nu a apărut din neant.

De multă vreme sunt preocupat de cercetarea și reținerea în memoria fotografiilor a ce se întâmplă și s-a întâmplat în confruntarea dintre spațiul urbanistic de tradiție și intervenția succesivă a unor oameni cu mari interese imobiliare și cultură puțină. Martori ai acestor întrebări sunt expozițiile cu tema „arhitectură și natură bucureșteană” la care am lucrat:

- „Zid contra zid” expusă la C.C.U. din București /1998 și galeriile Urania Graz/1999;

- „StandBy” cu Radu Igazsag – la Mediawave film festival – în vechea Sinagogă din Győr (2000) și la Galeria Retzhoff din Austria (2001);

- „Mincu – Un secol înainte” – expoziție manageriată de O.A.R. (Centenar Ion Mincu / 2012).

Citez în continuare din descrierea unui proiect realizat în anul 2009:

„În anul 2009 am expus fotografii la Kunstgarten, o galerie aparte din Graz (Austria). E deschisă într-o

grădină citadină, remarcabilă nu prin întinderea ei, ci printr-o împărțire în registre ce organizează spațiul: găsim acolo un mic iaz, trandafiri altoiți după rețete dispărute de veacuri, recent regăsite, mormântul unei sălcii...”

Misterele acestui loc surprinzător nu se opresc aici. Casa adăpostește una dintre cele mai interesante biblioteci despre grădini: numeroase cărți – începând de la horticultura și mergând spre arta și filosofia grădinii – sunt așezate în rafturi ce constituie o instalație geometric-rectangulară. În exterior mai găsim o scenă de teatru, scenă ce poate deveni și cinematecă.

Irmi Horn – proprietara, curatoarea, managerul locului – are acest dar: să unească artiști, teoreticieni, specialiști din domenii total diferite.

În Iunie 2009 am fost invitat să expun în acel loc. Irmii Horn cunoștea deja numeroasele mele călătorii în natură, precum și seriile de imagini rezultate în urma acestora. Pentru expoziție, ea a propus titlul-subiect **TrAUM: COMPOSITIONEN**. Seria de fotografii propunea o întâlnire între natură și natura umană. (vezi revista „Arta”, 33-2018, Dosar/Dossier Eco Art)

Revin la Sesiunea de comunicări științifice dedicată Parcului Carol: interesul pentru ea mi-a fost redeșteptat și de recenta realizare a celor trei emisiuni cu aceeași temă datorate dlui Bogdan Vișan la Radio România Cultural, „Dosare de Patrimoniu” – în anul 2018.

Personal, văd Bucureștiul ca un Titanic scufundat de ceva vreme; iar când, mai mult dintr-o șansă nesperată, se mai salvează un candelabru luxos ros de sare, plin de crustacee și alge, pare că s-a salvat un site important.

Parcul a fost realizat la aniversarea a 40 de ani de domnie ai Regelui Carol I.

Avea 36ha (ca întindere, concurează cu arboretumul din Simeria, 73ha). Au fost plantați zeci de mii de arbori. De realizarea parcului s-au ocupat grădinari horticultori specializați.

Comisarul general al organizării parcului a fost omul de știință Constantin I. Istrati (1850 – 1918), profesor universitar și academician.

Arhitectul se numea Edouard Redont, cel care a fondat „Societatea Franceză a urbanștilor”. În 1915 – cu un colectiv – a publicat cartea *Cum să reconstruim orașele noastre distruse*. A realizat și Parcul Bibescu din Craiova; planurile au fost premiate la Expoziția Universală de la Paris – 1900.

Inițial, Parcul Carol se relaționa cu Observatorul Astronomic și cu Arenele Romane.

Din păcate, astăzi Parcul a ajuns o țintă imobiliară – așa cum sunt și Aeroportul Băneasa, ștrandul Tineretului, Parcul Bordei...

Dacă privim Bucureștiul, în special din 1977 până acum, ne gândim la o explozie care nu durează secunde, ci pe care o vedem desfășurată într-un răstimp de peste 4 decenii.

O primă lovitură fusese naționalizarea.

Un segment de mahala invadea case prestigioase.

Urmează edificarea unor clădiri care ies din dimensiunile normale, ies din „scală”: Hotel București... până la Casa Poporului. Toate, anticipate de Casa Scânteii.

Un alt fenomen este acela numit „al lărgirii spațiilor comerciale de la parter”, prin eliminarea elementelor de susținere. Rezultatul s-a văzut în prăbușirile de la cutremur.

Totalitarii au devastat zonele interculturale din jurul Pieții Obor, Pieții Unirii și zona Gării de Nord.

În acele zone se așezaseră, încă de la mijlocul secolului al XIX-lea, negustori de diferite naționalități, fiecare cu propriile tradiții și cu propria încărcătură culturală. Oazele urbane multinaționale evoluaseră în rafinement cultural.

Lucrul devenea vizibil în clădirile ridicate la inițiativa lor: un polis cosmopolit. Cartierele construite de acei oameni au fost demolate prioritar.

În aceeași direcție, a urmat desființarea mandatariilor - oprirea inițiativelor private. Bucureștiul devenise vasul Titanic izbindu-se de iceberguri.

Colapsul Parcului Carol I e un capitol dintr-o serie de întâmplări similare.

Spațiul destinat reflecției și recreerii a fost ocupat de un templu monstruos – cu aer de monumentalism

musolinian – închinat unui grup frenetic de dictatori. În felul acesta se distrugea intenția esențială a constructorilor parcului – aceea de a coagula cu mijloace artistice, tehnice și științifice un spațiu alegoric și istoric dedicat regalității, care să elogieze tradiția, civilizația și spiritualitatea țării și a locuitorilor ei.

VictorVELCULESCU
este conf. dr. al UNATC București,
fotograf profesionist

imaginile care însoțesc acest text reprezintă instantanee fotografice din Parcul Carol surprinse de către autor

